

driemaandelijks tijdschrift van de vrienden van cuba vzw
 périodique trimestriel des amis de cuba asbl - P309090

SOMOS
 Fotografías de Roberto Chile

Galería Collage Habana
 Del 18 de enero al 18 de febrero
 inauguración: 18 de enero, 5:00 p.m.
 San Rafael y Consuelo y Industriales, Centro Habana.
 Curaduría y montaje: Roberto Chile y David Mateo

Sabadell Mis Collage Habana UFF

Roberto Chile reafirma las raíces africanas de la nación cubana con la exposición fotográfica "SOMOS", inaugurada en la galería Collage Habana, con la presencia del ministro de Cultura, Abel Prieto.

Voorwoord van de voorzitter

Op het moment dat ik dit schrijf eind januari 2021 zijn er in Cuba 2 zaken waarvan we nu de gevolgen zien.

Eerst en vooral de gevolgen van de toegenomen verstrenging van de blokkade door de VS met de meer dan 240 maatregelen - waarvan een groot aantal midden in de pandemie - genomen door de regering Trump om de Cubaanse economie nog meer te wurgen dan vroeger ooit het geval is geweest.

Deze wurggreep samen met de economische crisis als gevolg van de pandemie maken dat er een gebrek is aan veel zaken en dit zelfs in de gezondheidszorg. Zo is er sedert meer dan een maand geen product meer om tanden te vullen in de provincie Camagüey en misschien ook in andere provincies. Tandentrekken zal nog lukken maar tandverzorging is uitgesteld en we weten nog niet tot wanneer.

Ondanks dat het land beslist heeft om deviezen te genereren via de tijdelijke oprichting van zogenaamde dollarwinkels waar je enkel elektronisch kan betalen met harde deviezen zoals euro of dollar, blijft er een groot tekort aan deviezen om in het buitenland datgene te kopen wat niet intern geproduceerd wordt.

Het is voor de Cubaanse bevolking een zeer moeilijke periode. Een groot verschil met de speciale periode van de jaren '90 is wel dat er nu weinig uitval is van het elektriciteitsnet. Laat ons hopen dat de regering Biden t.a.v. Cuba de maatregelen van de regering Trump ongedaan maakt en zelfs de wetgeving waarop de blokkade gebaseerd is afschaft aangezien de regering Biden de meerderheid heeft in beide kamers.

Ten tweede is vanaf 1 januari de langverwachte verdwijning van het dubbel muntsysteem samen met andere maatregelen om de economie te stimuleren, de zogenaamde Tarea Ordenamiento. De overgangs-

periode waarbinnen je nog in een beperkt aantal winkels met CUC kan betalen is vastgelegd op 6 maanden. Wat overblijft is een enkele munt, de CUP die overal kan gebruikt worden met uitzondering van de tijdelijk opgerichte dollarwinkels. Sommigen zeggen dat men beter nog wat gewacht had om die zeer ingrijpende hervorming door te voeren aangezien men in een financiële crisis zit maar anderen, die het tenslotte gehaald hebben, zeiden dat men zeker nu niet langer kon wachten om de Cubaanse economie meer te stimuleren met een grotere marktwerking en meer verzelfstandiging van overheidsbedrijven en meer export en minder import. Dit alles zonder aan de principes van de Cubaanse revolutie te raken. Niemand mag uit de boot vallen. Het blijft afwachten in welke mate de hervorming succes zal hebben. Veel zal afhangen van de controle op de prijzen van basisproducten. De huidige opstoot van Covid in Cuba speelt zeker ook een rol alhoewel het aantal doden nog steeds een 100 maal minder bedraagt dan in België en dat er vertrouwen is dat de huidige opstoot ook onder controle zal worden gebracht.

Er is dus hoop op beide zeer belangrijke punten, twee mogelijke lichtpunten naar de toekomst toe en dat is historisch.

Conclusie : De Vrienden van Cuba zijn meer dan ooit nodig om goede en objectieve informatie over Cuba te verspreiden want in de kranten vind u die niet. Maak nieuwe leden en maak ons sterker! Vernieuw aub je lidgeld voor 2021 via een bestendige opdracht bij je bank voor zover je dat nog niet gedaan hebt. En geef een vaste opdracht aan je bank. Zie volgende bladzijde. We zijn een kleine vereniging en zonder je steun kan ons tijdschrift niet bestaan.

Regi Rotty

DES SERINGUES POUR CUBA !

Comme vous le savez, grâce à ses chercheurs et ses instituts de biotechnologies, Cuba a développé plusieurs vaccins contre le Covid-19 qui sont en phase finale des essais et seront produits en grandes quantités dans les mois qui viennent. Mais le blocus limite les possibilités d'importation des seringues nécessaires pour la campagne de vaccination. Nous poursuivons dès lors la campagne pour l'envoi de matériel médical, lancée dans le Cuba Sí de décembre, avec une priorité pour l'achat de seringues. Cette campagne est réalisée en collaboration avec Cubabel (association des Cubains résidant en Belgique) et Cubanismo.

Vous pouvez verser votre contribution au compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl. avec la mention "matériel médical".
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC : Triobebb

INJECTIESPUITEN VOOR CUBA !

Zoals u weet heeft Cuba, dank zij zijn vorsers en de biotechnologische instituten, vaccins ontwikkeld tegen Covid-19, die in het eindstadium zijn van de testen en massaal zullen geproduceerd worden in de komende maanden. Maar de blokkade belet de mogelijkheden voor de invoer van de nodige injectiespuiten voor de vaccinatiecampagne. Wij zetten bijgevolg onze campagne verder, aangekondigd in de Cuba Sí van december, met een prioriteit voor de aankoop van injectiespuiten. De campagne wordt gevoerd in samenwerking met Cubabel (vereniging van de Cubanen die in België verblijven) en Cubanismo.

U kan uw bijdrage storten op de rekening : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl, met de melding "medisch materiaal".
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC : Triobebb

Edito du président

Au moment d'écrire ces lignes, fin janvier 2021, on ressent à Cuba les conséquences de deux choses.

Tout d'abord les suites du renforcement du blocus par les États-Unis, avec les plus de 240 mesures -dont une grande part en pleine pandémie- prises par le gouvernement Trump, pour encore plus étrangler l'économie cubaine que ce ne fut jamais le cas auparavant.

Cet étranglement et la crise économique due à la pandémie suscitent la rareté de nombreux produits, même pour les soins de santé. Ainsi, dans la province de Camagüey, et peut-être dans d'autres provinces il n'y a plus de produits pour les plombages de dents. Arracher des dents réussira encore, mais d'autres soins dentaires sont retardés, et qui sait jusqu'à quand. Malgré la décision de générer des devises avec la création provisoire des "magasins à dollars", où l'on ne peut payer qu'électroniquement en devises fortes comme le dollar ou l'euro, un manque de devises persiste pour acheter à l'étranger ce qui n'est pas produit dans le pays. Cela suscite une période difficile pour les Cubains. Une grande différence avec la période spéciale des années '90 : il y a peu de coupures de courant électrique. Espérons que le gouvernement Biden annulera les mesures prises contre Cuba par le gouvernement Trump et qu'il pourrait même supprimer la législation sur laquelle se base le blocus, puisqu'il a une majorité dans les deux chambres.

D'autre part est entré en vigueur, depuis le 1er janvier, la "Tarea Ordenamiento", avec la suppression du système de double monnaie et d'autres mesures pour stimuler l'économie. La période transitoire, qui permet le paiement en CUC dans un nombre limité de magasins

est fixée à 6 mois. Il reste donc une monnaie, le CUP, utilisable partout sauf dans les magasins à dollars temporaires. Certains estiment qu'on aurait mieux attendu un peu pour introduire cette mesure radicale vu la crise financière actuelle, mais d'autres affirmaient que l'on ne pouvait plus attendre pour stimuler encore plus l'économie cubaine, avec une extension du marché, une plus grande autonomie des entreprises, plus d'exportations et moins d'importations. Tout ceci sans toucher aux principes de base de la révolution cubaine. Personne n'est laissé au bord de la route. Il faut maintenant attendre pour voir l'effet des transformations. Beaucoup dépendra du contrôle des prix des produits de base. La poussée actuelle du Covid à Cuba joue également un rôle, bien que le nombre de décès est encore toujours cent fois moindre qu'en Belgique et que l'on est confiant que la montée actuelle sera sous contrôle.

Il y a donc de l'espoir pour ces deux points très importants, deux phares vers l'avenir et cela est historique.

Conclusion : les Amis de Cuba sont plus que jamais nécessaires pour diffuser une information correcte et objective au sujet de Cuba, car on ne la trouve pas dans nos journaux. Faites de nouveaux membres et renforcez l'association ! Renouvelez votre cotisation pour 2021 par un ordre permanent auprès de votre banque si vous ne l'avez pas encore fait. Et donnez un ordre permanent à la banque .

Nous sommes une petite association et sans votre soutien notre revue n'existerait pas.

Regi Rotty (traduction F. Tack)

COTISATIONS 2021 !!!

Ces derniers mois nous n'avons pas eu l'occasion de nous rencontrer lors de réunions, d'activités ou de fêtes. Cela n'empêche que notre association doit assumer les frais qui ne diminuent pas : impression et expédition de la revue Cuba Sí, campagnes de solidarité, frais du site web, assurances, etc.

Nous nous permettons par conséquent d'insister pour le renouvellement de votre cotisation pour 2021. Profitez-en pour introduire un ordre permanent auprès de votre organisme bancaire.

La solidarité avec Cuba est plus que jamais nécessaire, mais elle à un coût. Sans vous il serait impossible de poursuivre notre action. Nous comptons sur votre appui solidaire.

RAPPEL : cotisation annuelle : 16 €, 8 € pour le 2ème membre et suivants de la famille, 10 € pour les étudiants (jusqu'à 25 ans).

**Compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC : Triobebb**

LIDGELDEN 2021 !!!

De laatste maanden hadden wij niet de kans u te ontmoeten tijdens vergaderingen, activiteiten of feesten. Dit belet niet dat onze vereniging kosten moet dekken die niet dalen : druk en verzending van ons tijdschrift Cuba Sí, solidariteitscampagnes, kosten van de website, verzekeringen, enz.

Wij zijn dan ook zo vrij aan te dringen voor de hernieuwing van uw lidgeld voor 2021. Maak er gebruik van om bij uw bankinstelling een bestendige opdracht in te dienen.

Solidariteit met Cuba is meer dan ooit nodig, maar dit heeft ook een prijs. Zonder uw steun zou het onmogelijk zijn verder actie te voeren. Wij rekenen op uw solidaire inzet.

HERINNERING : jaarlijkse bijdrage : 16 €, 8 € voor het tweede lid en volgende leden van het gezin, 10 € voor studenten (tot 25 jaar).

**Rekening : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC ; Triobebb**

2021, UN DÉBUT D'ANNÉE AGITÉ

Freddy Tack

Les premiers mois de 2021 auront été agités pour les Cubains.

En janvier, jusqu'aux dernières heures Trump et Pompeo n'ont pas lésiné sur les mesures contre Cuba. Par contre l'Union Européenne (UE) poursuit sa politique de dialogue et développe la coopération avec Cuba.

Le mois de janvier a également été celui d'une recrudescence de la crise du Covid-19. La "Tarea Ordenamiento" a mis fin au système de double monnaie, des subsides inconsiderés, a introduit une profonde réforme salariale et une dynamisation de l'économie dans différents domaines.

Les relations Cuba - États-Unis : un tournant positif ?

La fin de l'ère Trump a été fidèle à l'ensemble de son mandat dans un climat de phobie anti-cubaine inassouvie. Le gouvernement Trump a décrété pas moins de 242 mesures contre Cuba, la majorité destinée au renforcement du blocus afin d'asphyxier le pays et de faire obstacle aux tentatives de développement, de saboter les relations avec d'autres pays et de tenter de créer une situation ingérable pour les autorités cubaines. Nous n'allons pas énumérer ici toutes les mesures prises de 2017 à 2021. Soulignons uniquement la dernière mesure prise, celle de remettre Cuba sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme, une mesure largement condamnée dans le monde entier. Et toutes les mesures prises sont indubitablement destinées à compliquer d'éventuelles ouvertures du gouvernement Biden-Harris.

L'administration de Joe Biden a annoncé, le 28 janvier, par une déclaration de Jen Psaki, porte-parole de la Maison Blanche, qu'elle envisage de revoir prochainement la politique envers Cuba, encadrée par deux principes : un appui à la démocratie et aux droits humains comme axe fondamental, et l'opinion que les nord-américains d'origine cubaine sont les meilleurs ambassadeurs de la liberté à Cuba. "Nous allons marquer notre propre chemin" a-t-elle répondu à une question.

Le 15 février le Los Angeles Times a publié que Biden allait lever les obstacles pour les remesas, qu'il lèverait certaines des restrictions imposées par Trump sur les voyages et le commerce, et qu'il relancerait les conversations diplomatiques. Il faudra néanmoins tenir compte de réticences à l'ouverture au Congrès et aux obstacles laissés par Trump, qui nécessiteront du temps et des démarches bureaucratiques, avant de voir une rencontre Biden - Díaz-Canel se réaliser, éventuellement lors du Neuvième Sommet des Amériques, planifié pour fin 2021.

L'espoir est permis, mais sans se faire d'illusions. Aux États-Unis le lobby anti-cubain se réorganise et développe de nouveaux scénarios, avec maintenant dix

cubano-américains élus au Congrès, qui ont déjà déposé un projet de loi conditionnant le retrait de la liste des pays soutenant le terrorisme, avec la libération des prisonniers politiques et l'engagement de réaliser des élections libres et justes à Cuba. De nombreux signes indiquent une recrudescence d'actions et d'événements en vue d'une "révolution pacifique" ou d'un "coup d'état mou". Signalons par exemple le Mouvement San Isidro, les actions du 27 novembre devant le Ministère de la Culture, les faux comptes Facebook, Twitter et autres réseaux a-sociaux au nom de Raúl Castro, de Juventud Rebelde, de la Mesa Redonda, les campagnes de fake news etc., les mensonges diffusés, etc., etc. Et ceci n'est pas neuf. Un petit renvoi vers une déclaration de Allen Dulles, ex-chef de la CIA, qui écrit dans son livre édité en 1963, "The Craft of Intelligence" : "L'objectif final de la stratégie à l'échelle planétaire, c'est de battre dans le domaine des idées les alternatives à notre domination par l'éblouissement et la persuasion, la manipulation de l'inconscient, l'usurpation de l'imaginaire collectif et la recolonisation des utopies rédemptrices et libertaires, pour atteindre un produit paradoxal et inquiétant, que les victimes arrivent à comprendre et à partager la logique de ses bourreaux".

L'Union Européenne UE poursuit le dialogue

Fin novembre Cuba et l'UE ont signé plusieurs accords de coopération dans le secteur de la santé, pour la fabrication de prothèses, des compléments de sécurité pour personnes âgées et des ventilateurs pulmonaires. Rappelons que l'UE finance déjà à Cuba 70 projets de coopération, pour un montant de plus de 140 millions d'euros, entre autres dans des projets pour la souveraineté alimentaire et énergétique.

Le 2 décembre on a célébré à la Havane un Séminaire "PymeLab", organisé par la Belgique, la délégation de l'UE et le Ministère cubain de l'Économie et la Planification. L'objet du séminaire était de prévoir un cadre institutionnel et réglementaire pour les micro, petites et moyennes entreprises à Cuba. La Belgique, où ces entreprises représentent 63,3 % du PIB, pouvait apporter son expérience.

On y a souligné l'importance d'un cadre légal pour ce secteur, l'articulation public-privé pour une prospérité commune et les mécanismes de soutien gouvernemental à ces entreprises.

Le 13 janvier, le deuxième Comité Conjoint entre Cuba et l'UE a valorisé positivement les résultats obtenus dans le commerce et les investissements, et a reconfirmé la nécessité de combattre les effets extra-territoriaux de la loi Helms-Burton. On y a également abordé les possibilités de coopération dans la lutte contre le Covid-19. Josep Borrell, haut représentant de l'UE, a pour sa part condamné la reprise de Cuba sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme (20 janvier), pour confirmer cette exigence à Moscou (5 février).

Recrudescence du Covid-19

Janvier aura été un des mois les plus critiques dans l'évolution du Covid-19 à Cuba, avec des chiffres record inconnus à ce jour. Selon les analyses cette hausse importante serait due aux violations des protocoles sanitaires par des voyageurs rentrant au pays, entre autres par un non respect des quarantaines prévues. Ainsi le MINSAP (Ministère de la Santé) rapportait 34.922 cas confirmés et 249 décès depuis le début de la pandémie. Des chiffres fort bas comparés à ceux enregistrés en Belgique pour une population similaire, mais inquiétants à Cuba quand on compare les 146 décès pour toute l'année 2020, au 107 cas du début de 2021.

Des mesures ont été prises immédiatement, avec un contrôle renforcé des voyageurs arrivant à Cuba (avec quarantaine obligatoire dans des centres équipés pour les Cubains et dans des hôtels aménagés pour les touristes étrangers), une réduction du nombre de vols provenant de pays à risque, et des confinements par quartier, ville ou province quand les chiffres l'exigent. Fin février la situation semble stabilisée et les quatre vaccins cubains passent dans les phases finales des essais. Une vaccination de l'ensemble de la population est dès lors prévisible dans les mois à venir.

N'oublions pas que la crise du Covid-19 est rendue encore plus compliquée par le blocus qui frappe durement le secteur de la santé. Ainsi Cuba manquera probablement de seringues pour sa campagne de vaccination, ce qui amène notre association à collaborer aux actions de soutien dans ce domaine (voir à ce sujet l'appel aux dons dans ce numéro).

La Tarea Ordenamiento

La "Tarea Ordenamiento" a été démarrée en janvier, avec comme mesure la plus spectaculaire l'unification monétaire, mais aussi l'implémentation des autres réformes prévues (voir Cuba Sí nr.209, pp. 9-11). Les premiers bilans sont positifs, même si des plaintes ont surgi au sujet de hausses de prix abusives. Des mesures de correction ont rapidement été introduites, entre autres des baisses de prix pour certains produits (médicaments par exemple), des contrôles accrus, des sanctions contre les contrevenants.

Les plus hautes autorités du pays (président, premier ministre, ministres concernés, parlementaires), parcourent toutes les provinces du pays, dans un dialogue permanent avec la population, permettant les adaptations et les corrections nécessaires.

Cette réforme fondamentale pour la relance et le développement de l'économie se déroule dans un contexte complexe, marqué par les effets de la pandémie, une profonde crise économique mondiale, des entrées de devises réduites, et le renforcement du blocus par les États-Unis.

Début février un autre pas a été franchi. Le travail indépendant (cuenta propia) est maintenant ouvert à plus de 2.000 activités (127 auparavant) et seulement exclu pour un nombre limité d'activités, dont la liste a été publiée. La décision a été prise sur base de l'expérience acquise depuis dix ans, avec une révision des impôts pour ce secteur et une simplification des procédures d'agrément. Le secteur occupe actuellement plus de 600.000 travailleurs, soit 13 % de l'occupation dans le pays, et les nouvelles mesures devraient ouvrir des possibilités supplémentaires d'emploi. Une plus grande vitalité, diversification et compétitivité est espérée dans ce domaine. Un peu d'oxygène sera bienvenu dans un secteur qui a été touché par des baisses d'activité, et donc de revenus, entre autres dans le domaine du tourisme, suite aux limitations imposées par le blocus et par la pandémie.

L'ICAP A 60 ANS

L'Institut Cubain d'Amitié avec les Peuples (ICAP) a fêté son 60e anniversaire le 30 décembre 2020. L'institut promeut l'amitié entre les peuples et organise, entre autres, de nombreuses rencontres et des brigades de solidarité qui mobilisent des volontaires de nombreux pays.

Notre association a entamé ses relations avec l'ICAP au début des années '70 et a participé à la brigade José Martí à partir de 1973. Beaucoup de nos membres se souviendront de leur séjour au Campamento Julio Antonio Mella, ou d'une visite au siège de l'ICAP, Calle 17 N° 301, dans la splendide maison ayant appartenu à Manuel Carvajal, marquis d'Avilés. Le 1 octobre 1977 les Amis de Cuba ont signé une convention avec l'ICAP, formalisant et officialisant les liens d'amitié et de solidarité entre les peuples de Cuba et de Belgique.

Fernando González Llorca, un des "cinq" et actuel président de l'ICAP, a déclaré à l'occasion de cet anniversaire : "La mobilisation permanente des amis est et sera toujours l'objectif central de notre travail. La solidarité internationale a été un bastion fondamental de la révolution pour affronter et pour résister à toutes les tentatives impérialistes pour la détruire et éliminer l'exemple que notre projet social et notre résistance représentent pour le monde".

En parcourant la presse cubaine

La parole aux Cubains

Freddy Tack

La presse cubaine, souvent méprisée et sous-estimée, beaucoup plus riche que l'on ne le croit, est souvent une source de réflexion intéressante, contrairement à ce que clament les médias occidentaux.

J'ai retenu (subjectivement et arbitrairement) quelques contributions des dernières semaines, qui en diront plus que de longs débats.

Donnons la parole aux Cubains.

Les prix qui ne préoccupent pas les Cubains

Dans le journal Trabajadores du 13 janvier, Arturo Chang cite un commentaire au sujet des prix :

“Quel bon pays est Cuba où on se préoccupe du prix des glaces et où l'on ne pense pas au coût des études universitaires, où l'on ne se préoccupe pas du prix d'une consultation médicale, ni de ce qu'il faut payer pour accéder au système de santé, ni de ce qu'il faudra payer pour une opération à coeur ouvert ?

Ils ne se préoccupent pas du prix des livres, ni de ce qu'il faut payer pour l'accès des enfants au système éducatif. Ils ne sont pas inquiets de l'hypothèque pour la maison dans laquelle ils vivent...

Que c'est bon de se préoccuper du prix des glaces... ! Les conquêtes de la Révolution Cubaine et de son peuple !”

Les vaccins

Karima Oliva Bello s'énerve, sur le blog “La Pupila Insomne” à propos de ce qui se dit au sujet des vaccins cubains et rappelle quelques points.

“1. Disposer d'un vaccin propre qui sera distribué de façon gratuite à chaque Cubain et Cubaine est un acquis important dans un monde où il n'y aura pas de vaccin pour tous et où beaucoup de personnes sont abandonnées et seules face aux risques de contagion.

2. Cuba dispose de la souveraineté et du développement scientifique nécessaire pour fabriquer son propre vaccin et sauver le pays des frais élevés des féroces firmes pharmaceutiques dans un contexte capitaliste de libre marché, pour lequel la santé humaine est un des objets de lucre et de marchandisation...

3. Le vaccin, comme de nombreux autres médicaments, est l'expression de la réussite des réussites d'un domaine scientifique développé pour fonctionner intégré à une économie socialiste selon un modèle réussi, intelligent et novateur qui conjugue science et entreprise..

4. Mais nous ne sommes pas que le témoignage d'une forteresse scientifique, héritée de la vision de Fidel au sujet du rôle de la science dans notre société. Nous sommes devant une forteresse politique. La forteresse d'un système qui continue à poser la vie au centre...

5. Et finalement, pas moins important, Soberana exprime l'éthique, la vocation humaniste et la qualité professionnelle de groupes de chercheurs qui ne sont pas seulement experts dans leur domaine, mais qui sont admirablement formés dans un engagement et la responsabilité pour la santé humaine, comprise comme un bien commun”.

Créateurs, oui, mais de mensonges et de confusion

Dans la revue Bohemia de Janvier, le pasteur Batista Valdés commente les incidents devant le Ministère de la Culture.

“Il faut être stupide ou se sucer le doigt pour admettre une coïncidence, pour que convergent au même endroit, par hasard, spontanément, des médias pour qui la raison fondamentale est de déformer, tergiverser, nier ou cacher toute raison qui soutient la vérité de Cuba devant l'opinion publique interne ou externe...

Un élément qui en dit beaucoup est la manière irrévérencieuse, irrespectueuse de parler fort tout le temps, de rire cyniquement, de préférer des insultes et des railleries, de ne pas écouter les personnes qu'on agresse verbalement, entreposant des cellulaires devant le visage dans l'intention évidente de provoquer et de susciter des réactions violentes, en temps réel, dans le contexte d'une transmission préconçue...

Cette troupe de marionnettes, mal payées, ne veut aucun dialogue, ce n'est pas leur objectif, ils veulent uniquement entamer un conflit unilatéral. Tous est un montage bien prémédité, sur base d'un scénario indubitablement écrit en anglais et traduit en espagnol. Le scénario est impératif : un show médiatique pour justifier les milliers de dollars dont disposent les marionnettes là-bas et les quelques centaines qui arrivent chez leurs marionnettes ici...".

Prensa Latina du 29 janvier 2021 dénonce également la tentative de coup d'état non-violent.

"La mission à accomplir, bien dessinée, était d'obliger les autorités à agir, par des actions provocatrices et par l'outrage, chercher un "choc", que les tensions débordent et que se perde le contrôle. Ceci fait partie d'une stratégie de guerre non violente contre Cuba, une tentative de générer un détonateur nécessaire. Ce que cherchent les États-Unis c'est de créer les conditions pour une intervention directe à Cuba, du style de 1898 (L'explosion du navire le Maine dans le port de La Havane, prétexte pour l'intervention nord-américaine dans la guerre d'indépendance contre l'Espagne), en se présentant comme le sauveur d'un pays dans le chaos".

Paroles de champions : Ana Fidelia Quiros

Le 02/02/2021 le journal Trabajadores a débuté une nouvelle rubrique "Paroles de champions", avec de courtes interviews de gloires du sport cubain. La série commence avec Ana Fidelia Quiros, championne en athlétisme, qui a obtenu de nombreuses médailles tant au niveau cubain que dans les compétitions internationales, avec entre autres des médailles olympiques à Barcelone et Atlanta.

Quelle est le moment de votre carrière qui vous a le plus marqué ?

"Dans ma carrière sportive je pense que ce serait le Mondial à Göttingen, le 13 août 1995, le jour anniversaire de notre Commandant, car j'avais une dette de reconnaissance envers lui. Pour moi c'est très spécial".

Les plus grandes rivales sur les pistes...

"J'ai connu de fortes rivales comme la Masterkova, Letitia Vriesde, Kelly Holmes; mais la plus forte a été mon éternelle rivale et amie Maria Lourdes Mutola du Mozambique, car nous avons dans les compétitions importantes une profonde rivalité".

Comment se comporte l'athlétisme mondial dans le contexte de pandémie ?

"Je crois qu'aussi longtemps qu'il n'y a pas de vaccin efficace, le meilleur choix est de remettre la compétition pour le bien des athlètes et des gens qui viennent voir la compétition".

L'athlétisme cubain en vue de Tokyo...

"Il se prépare, une base a été récemment installée au Portugal et je vois des possibilités entre autres dans le lancement de disques, le saut en longueur, le triple et la perche avec Yarisley Silva. Si les Jeux Olympiques sont maintenus, l'athlétisme apportera une fois de plus des médailles pour notre pays".

LA DEUXIEME DÉCLARATION DE LA HAVANE

Freddy Tack

La Deuxième Déclaration de La Havane, présentée au peuple par Fidel Castro le 4 février 1962, est un document non seulement important pour Cuba, mais pour toute l'Amérique Latine, avec une analyse des bases historiques pour la lutte contre l'impérialisme.

Ce document historique reste une véritable déclaration de principe pour l'engagement de la révolution cubaine dans sa dimension latino-américaine.

L'Assemblée Générale du peuple cubain

Le 4 février, déjà tôt dans la matinée, des files de véhicules venant de toutes les provinces du pays encombrant les routes menant à La Havane. Dans les rues de la ville un flot humain se dirige vers la Plaza de la Revolución, répondant à l'appel pour l'assemblée générale du peuple. Un million et demi de Cubains se rassemblent sur la place et dans les rues adjacentes. Il s'agit de fournir une réponse au complot des ennemis de la révolution à Punta del Este.

Car à Punta del Este, en Uruguay, du 22 au 31 janvier 1962, lors d'une réunion de l'OEA (Organisation des États Américains), sous de fortes pressions des États-Unis, tous les gouvernements latino-américains, à l'exception du Mexique, rompent les relations diplomatiques avec Cuba.

Et le 3 février 1962 John F. Kennedy signe l'ordre exécutif 3447, l'officialisation du blocus contre Cuba, dans une tentative d'étranglement économique de la jeune révolution. Ce sera le plus long blocus d'un pays dans l'histoire.

La déclaration

La déclaration débute par un rappel des avertissements de José Martí qui dénonçait déjà en 1895 le danger représenté par les États-Unis pour l'Amérique et particulièrement pour Cuba. Le 18 mai de la même année il écrit : *"J'ai vécu dans le monstre et je connais ses entrailles. Ma fronde est celle de David"*. Fidel reprend les racines historiques des peuples du continent, et explicite la décision de Cuba de construire le socialisme, malgré les obstacles et les pressions.

Il passe en revue les nombreuses interventions nord-américaines en Amérique latine, aborde les abus de l'OEA, l'exploitation économique des pays du continent. Il approfondit le rôle de l'OEA, le "ministère des colonies yankee".

Au sujet des motifs de la réunion de Punta del Este il déclare : *"Le peuple sait qu'à Punta del Este les ministres des affaires étrangères qui ont exclu Cuba se sont réunis pour renoncer à leur souveraineté nationale."*

Le gouvernement des États-Unis n'était pas seulement là pour établir les bases des agressions contre Cuba, mais aussi pour intervenir dans n'importe quel pays des Amériques contre les mouvements de libération des peuples". Il revient également sur les accusations d'exportation de la révolution : *"A ceux qui accusent Cuba d'exporter sa révolution nous répondons : les révolutions ne s'exportent pas, elles sont faites par les peuples. Ce que Cuba peut donner aux peuples, et a déjà donné, c'est son exemple. Qu'apprend la révolution cubaine ? Que la révolution est possible, que le peuple peut la mener, que dans notre monde actuel il n'existe pas de forces qui peuvent arrêter les mouvements de libération des peuples".*

La Deuxième Déclaration de La Havane se termine par une des phrases de l'histoire de Cuba les plus connues mondialement. Une phrase que Ernesto Che Guevara citera lors de son discours devant l'ONU : *"Car cette grande humanité a dit "Assez !" et elle s'est mise en marche. Et cette marche de géants ne s'arrêtera plus avant de conquérir la véritable indépendance, pour laquelle ils sont morts plus d'une fois inutilement. Maintenant en tout cas, ceux qui mourront mourront comme ceux de Cuba, ceux de Playa Girón. Ils mourront pour leur unique, véritable et indéfectible indépendance"*. (Porque esta gran humanidad ha dicho Basta ! Y ha echado a andar. Y su marcha de gigantes ya no se detendrá hasta conquistar la verdadera independencia, por la que han muerto más de una vez inútilmente. Ahora, en todo caso, los que mueran, morirán como los de Cuba, los de Playa Girón, morirán por su única, verdadera, irrenunciable independencia !).

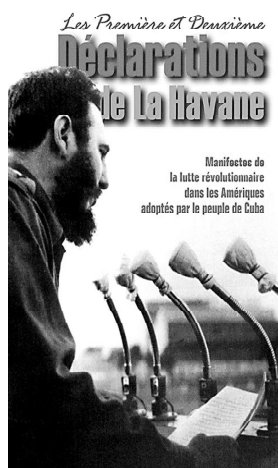
Sources :

- Déclarations de La Havane. Pathfinder press, 1995
- www.ecured.cu/Segundo_Declaracion_de_La_Habana
- www.trabajadores.cu/20210204/la-aprobacion-democratica-de-la-segundo-declaracion-de-la-habana
- Prensa Latina 04/02/2021 : Segundo Déclaration de La Habana : vocation latinoamericanista de Cuba.
- Prensa Latina 04/02/2021 : Evocan en Cuba caractère socialiste de déclaration de La Habana.

En conclusion

Le blocus économique, commercial et financier toujours en pleine vigueur, et renforcé, est la meilleure preuve que les luttes ne sont pas terminées. Nous ne pouvons que rejoindre Atilio Borón, le politologue argentin qui souligne au sujet de la Deuxième Déclaration de La Havane : *"Le document a une énorme valeur historique et reste d'une stricte actualité que doivent lire et étudier les jeunes générations anti-impérialistes et anti-capitalistes, et le plus important : les mettre en pratique"*.

Ceux qui désirent consulter le texte intégral : Les Première et Deuxième déclarations de La Havane, éd. Pathfinder, 2008. Disponible en librairie, 118 p + 12 p de photos, 11 €, ISBN 978-0-87348-997-3. The First and Second Declarations of Havana, Pathfinder, 2007 ISBN 978-0-87348-869-3. La Primera y Segunda Declaración de La Habana, Pathfinder, 2007. ISBN 978-087348-870-9.

Des agriculteurs cubains signent la Deuxième déclaration de La Havane, 1962

bohemia

PRIX NOBEL DE LA PAIX

F. Tack

En Belgique aussi des parlementaires proposent l'octroi du Prix Nobel de la Paix aux médecins du Contingent Henry Reeve. Kurt De Loor, membre du parlement flamand a déposé la proposition de l'octroi du Prix Nobel aux médecins cubains, proposition officiellement enregistrée le 16 janvier 2021. Dans ce numéro vous trouverez le témoignage de Kurt De Loor à ce sujet. La proposition est soutenue par les 23 personnalités politiques suivantes : Bert Anciaux, Steven De Vuyst, André Flahaut, Marc Goblet, Raoul Hedebauw, Karin Jiroflée, Sofie Merckx, Peter Mertens, Özlem Özen, Kris Verduyck, Maria Vindevogel, Kurt De Loor, Ayse Yigit, Jos D'Haese, Ludwig Vandenhove, Lise Vandecasteele, Els Robeyns, Germain Mungagemango, Alice Bernard, Fouad Ahidar, Petya Obolenski, Els Rochette et Hilde Sabbe.

Ainsi la Belgique rejoint les centaines de nominations provenant de dizaines de pays dans le monde. La campagne pour l'octroi du prix a été lancée en avril 2020 à l'initiative de nos amis Français de Cuba Linda et France Cuba. Les Amis de Cuba ont été parmi les premiers à signer l'appel et dans le monde entier des souscriptions et des pétitions se sont multipliées.

Parmi les exigences pour l'octroi d'un tel prix ont retrouvé l'esprit de sacrifice, l'engagement, la volonté et le simple désir de faire du bien aux autres. Les médecins cubains, par leur dignité, leur éthique, leur honneur et leur sacrifice, leur internationalisme, répondent largement aux exigences exprimées en s'engageant pour le bien de l'humanité dans des dizaines de pays, lors de catastrophes naturelles ou d'épidémies, comme celle de l'Ebola et l'actuelle pandémie de Covid-19.

Silvio Rodríguez, le célèbre chanteur et auteur, a intégré récemment le Comité International de soutien à l'octroi du prix Nobel aux médecins cubains. Noam Chomsky, pour sa part a déclaré que Cuba est l'unique pays qui a fait preuve d'un véritable internationalisme durant la crise du coronavirus.

Reste à espérer que le Comité du Nobel tiendra compte des innombrables voix venues du monde entier pour entériner l'appel lancé.

Cubaanse dokters verdienen Nobelprijs, maar krijgen ze die ook?

Wereldwijd nomineren parlementsleden de Cubaanse internationale medische brigades, het Contingent Henry Reeve, voor de Nobelprijs voor de Vrede. Ook 23 Belgische parlementsleden ondertekenden de nominatie. Onder hen Vlaams Volksvertegenwoordiger Kurt De Loor (sp.a). 'Bij orkanen, overstromingen, aardbevingen, branden en bij een wereldwijde pandemie stuurt Cuba haar artsen uit om hulp te bieden. Niet slecht voor een 'ontwikkelingsland' toch? Ze verdienen die Nobelprijs, maar of ze die gaan krijgen is een andere zaak.'

Gezondheidswerkers overal ter wereld gaven de voorbije maanden het beste van zichzelf om het coronavirus te bestrijden. Vaak in heel moeilijke en bijzonder pijnlijke omstandigheden. Golf na golf. Vaak uitzichtloos en met gevaar voor eigen leven. Vaak miskend ook. Onterecht, het zijn de helden van de 21ste eeuw en verdienen alle respect.

Wat weinig mensen weten is dat Cuba al bijna zestig jaar medische teams uitstuurt naar de rest van de wereld. Bij orkanen, overstromingen, branden en rampen stuurt Cuba haar zonen en dochters uit: de Henry Reeve Internationale Medische Brigade. Ook van bij de aanvang van de coronacrisis vertrok een team van circa vijftig Cubaanse gezondheidswerkers oa. naar de Europese broeihaard, Italië, om te strijden tegen Covid 19.

Je hoort of leest er quasi nooit iets over in de westerse media, maar Cuba stuurde haar medische teams in het verleden al naar 160 verschillende landen. Ze streden tegen ebola in Afrika, orkaan Stan in Guatemala, overstromingen in Bolivië, aardbevingen in Indonesië, de tsunami in Sri Lanka, om maar enkele voorbeelden te geven. En ook al doen ze dat uit humanitaire overwegingen, het is hoog tijd voor internationale erkenning. Het kan vreemd klinken dat een klein, arm eiland in de Caraïbische zee medische teams stuurt naar rampgebieden allover the world, inclusief kapitalistische landen, maar toch gebeurde het de voorbije zestig jaar zeer frequent.

Dat Lombardije (Italië) tijdens deze wereldwijde pandemie de medische hulp inriep van de Cubaanse gezondheidswerkers (artsen en verpleegkundigen) was geen toeval. De 'Henry Reeve Internationale Medische Brigade' is niet aan haar proefstuk toe. Het medische team werd opgericht in 2005, als reactie op orkaan Katrina in New Orleans (VS). Sindsdien bestaat haar opdracht uit het verlenen van humanitaire, medische en gezondheidshulp bij natuurrampen en epidemieën. Het team bestaat vooral uit vrijwilligers, opgeleid in het bestrijden van rampen en het indammen van besmettelijke ziekten. In een mum van tijd staan ze klaar om eender waar in de wereld hulp te bieden. Sinds de oprichting van de brigade in 2005 werden bijna vier miljoen mensen behandeld in 45 verschillende landen. Noem mij één Westers land dat zo'n rapport kan voorleggen?

Sinds de uitbraak van de coronapandemie is de Henry Reeve-brigade al actief in meer dan 20 landen om mee de gezondheidscrisis te bestrijden. Dus niet enkel in Italië. Maar ook in oa. Andorra, Angola, Haiti, Honduras, Jamaica, Mexico, Nicaragua, Qatar, Zuid-Afrika en Venezuela. Dat terwijl ook thuisland Cuba geconfronteerd wordt met de coronapandemie. Maar Cuba is beter voorbereid op het coronavirus dan vele andere landen, omwille van haar goed uitgebouwde publieke gezondheidssysteem. Gestoeld op internationalisme, solidariteit en humanisme en met de hulp van dat sterk uitgebouwd systeem van publieke gezondheidszorg biedt Cuba overal ter wereld medische hulp aan. Bovendien worden in de Cubaanse universiteiten ook dokters en gezondheidswerkers opgeleid van over de hele wereld. Uit meer dan honderd landen komen jongeren in Cuba een artsenopleiding volgen, een opleiding die ze in eigen land nooit zouden kunnen betalen.

Solidariteit dus, wereldwijd. Behalve van de kant van grote buurman de Verenigde Staten: al meer dan 60 jaar is het socialistische Cuba onderworpen aan een financiële en economische blokkade vanuit de VS. Deze blokkade heeft een grote impact op het leven van de Cubaan. Zeker nu: broodnodige medische hulp geraakt vaak het land niet in. Een grote levering mondmaskers, medische kits voor sneltesten en beschermingsmateriaal bijvoorbeeld kan Cuba niet bereiken. De reden? Het transportbedrijf, een Noord-Amerikaanse onderneming, zegde op het laatste moment zijn opdracht op omdat de VS-blokkadewetten beletten om de levering naar Cuba uit te voeren. De blokkade werd de voorbije jaren onder Trump nog verstrengd. De aanstelling van Biden tot nieuwe president van de VS geeft hoop: heeft hij de moed om de blokkade na zestig jaar op te heffen?

Cuba is een ontwikkelingsland, maar wel eentje met een ongeziene solidariteit naar de rest van de wereld toe. Norma Goicochea Estenoz, de Cubaanse Ambassadrice voor de Benelux verwoordde het zo: 'Cuba geeft niet weg wat het te veel heeft, het deelt wat het heeft. Hoog tijd dat de wereld dit naar waarde schat. Er is overigens geen betere manier om kersvers president van de Verenigde Staten Joe Biden het signaal te geven om het roer om te gooien en de Cubaanse blokkade naar de prullemand te verwijzen. Vandaar het pleidooi en mijn steun aan de nominatie van de Cubaanse 'Henry Reeve Internationale Medische Brigade' voor de Nobelprijs voor de Vrede 2021. Zo kunnen we bijdragen - en ik gebruik hier graag de woorden van Cubaans president Miguel Diaz-Canel - 'om het egoïsme, individualisme en gebrek aan solidariteit een halt toe te roepen'.

Kurt De Loor

Être internationaliste c'est acquitter notre propre dette auprès de l'humanité. Celui qui n'est pas capable de lutter pour les autres, ne sera jamais capable de lutter pour lui-même.

Internationalist zijn is onze eigen schuld aflossen bij de mensheid. Hij die niet in staat is te strijden voor anderen, zal nooit in staat zijn om te strijden voor zichzelf.

Fidel Castro Ruz

DE NIEUWE ECONOMISCHE MAATREGELLEN : DE ZOGENAAMDE TAREA ORDANAMIENTO VANAF 1 JANUARI 2021

Regi Rotty

Gezien ik nog steeds in Cuba verblijf omwille van de pandemie, volgt hier een artikel van op de eerste rij.

De langverwachte verdwijning van het dubbel muntstelsel met ingang van 1 januari 2021 veroorzaakte lange wachtrijen aan de banken de eerste werkdagen van januari. Nochtans hadden heel veel mensen hun CUC al gewisseld voor CUP in de maanden ervoor. Ook ik had dat grotendeels al gedaan. Om de grootste wachtrijen te vermijden ben ik pas op 11 januari naar de bank gegaan om geld uit de muur te halen met mijn Visa-kaart. Er was nog steeds een wachtrij ook daarvoor maar niet zo groot. Voor het eerst kwamen er geen CUC (gelijk aan 1 USD) meer uit de muur maar CUP tegen de vastgestelde koers van 24 CUP voor 1 USD terwijl het daarvoor nog 25 CUP was voor 1 USD. Maximum in 1 keer af te halen is de tegenwaarde van 400 USD. Je kan echter niet kiezen welke biljetten er uit de muur komen dus komen er biljetten met een grote waarde uit de muur die niet steeds gemakkelijk te wisselen zijn. Je kan wel kiezen welke van de 2 betaalterminals je neemt. Er is er een met biljetten van 1.000 CUP en een met biljetten van 500 CUP als hoogste waarde. De laatste is het handigst voor aankopen van dagelijks gebruik.

Maar daar is ook de stijging van de lonen die gemiddeld 4,9 keer hoger liggen (pensioenen 5 maal) voor een verwachte inflatie van 1,6 keer hogere prijzen. En op dat laatste punt kan het behoorlijk mislopen ondanks de controle op de vastgelegde maximumprijzen voor voeding. Voor tomaten bv werd op een bepaald ogenblik tot 8 keer de normale prijs gevraagd op de zwarte markt en dit op een ogenblik, dit is bij het begin van het tomatenseizoen, dat er nog bijna geen tomaten te krijgen waren. Nu einde januari is er een groter aanbod maar nog steeds een tekort zodat de zwarte markt nog floreert en de prijs daar "slechts" 4 maal hoger ligt dan vastgelegd. Veel kraampjes waar voeding werd verkocht tegen excessieve prijzen werden echter de afgelopen weken na controle gesloten en de eigenaars kregen zware boetes met inbeslagname van alle voeding. Een aantal verkopers verkopen in hun huis zodat er minder controlemogelijkheid is. Gebrek aan aanbod is jammer genoeg een stimulus voor een zwarte markt.

Maar er was ook speculatie door opkopers die de winkels leeg kopen om dan later tegen veel hogere prijzen te verkopen. Dat kon gaan over basisproducten zoals bakolie maar ook over huishoudelectro. Dat wordt nu zoveel mogelijk tegengegaan door de verkoop te beperken tot bv 1 stuk per klant. De grote speculanten die magazijnen met voeding hadden zijn er nu wel uit denk ik na vorig jaar maanden aan een stuk bijna elke dag in het nieuws te zijn geweest met vrachtwagens vol die in beslag werden genomen.

De vraag of de hele hervorming goed zal lukken hangt sterk samen met een efficiënte controle op de prijzen van de basisproducten en van bij de aanvang heeft de regering toegegeven dat dat het zwakke punt is van de hervorming. Gisteren 29 januari op TV Cubavision tijdens de nieuwsuitzending van 20 uur werden in een zin de woorden "corruptie, onwettigheden en sterk overdreven prijzen" gebruikt. Geen lichte woorden maar in het licht van de huidige crisis heel begrijpelijk. De toekomst zal uitwijzen in welke mate de Cubaanse Revolutie slaagt in zijn opzet om de economie aan te zwengelen op een rechtvaardige manier voor allen zoals het de bedoeling is.

In elk geval schijnen er nu reeds enkele zaken goed te lukken : er zijn meer werkzoekenden door de gestegen lonen en is er meer export van goederen door de nieuwe regelgeving om de hoognodige deviezen te genereren. En ook de opvang van mensen die dreigen uit de boot te vallen verloopt goed door de steun verleend via de maatschappelijk assistenten.

Debat binnen de revolutie en voor de revolutie

Lessen uit de gebeurtenissen van 27 november '20

Wim Leysens

De arrestatie van rapper Solís was de aanleiding voor een paar honderd muzikanten en kunstenaars om op 27 november '20 post te vatten voor het ministerie van cultuur. De gebeurtenissen hebben in de nationale en vooral internationale pers veel aandacht gekregen. Rafael Hernández, directeur van het Cubaanse tijdschrift TEMAS, praatte met de betrokkenen. Wat volgt is een samenvatting van zijn bevindingen.

'Trump is mijn president', riep Denis Solís de politie toe, toen die hem kwam ondervragen. Solís is lid van de oppositiegroep Beweging **San Isidro - MSI**. Zijn antiregeringsgezinde overtuiging laat hij duidelijk in zijn songteksten horen en bovendien schuwt hij geen provocaties. Tijdens een performance ging hij uitdagend op een wc-pot zitten gehuld in de nationale vlag. Voor de veiligheidsdiensten redenen genoeg om hem in de gaten te houden. Op 9 november '20 kwam het tot een scherpe woordenwisseling met de politie, waar Solís de agenten onder andere homofobe verwensingen toeriep. Twee dagen later werd hij veroordeeld tot 8 maanden cel voor smaad. De dagen daarna gingen een 15-tal personen in het lokaal van MSI in Oud Havana in hongerstaking uit protest tegen de aanhouding. Wat heeft jonge kunstenaars bewogen om zich naar het ministerie van cultuur te begeven en een onderhoud met de minister te vragen? Waren het allemaal sympathisanten van MSI? Rafael Hernández maakt een reconstructie van de feiten.

Wie zit achter de gebeurtenissen van 27 november '20?

De eerste foto van de delegatie kunstenaars die met het ministerie van cultuur onderhandelde, toont 24 personen, maar geen één is lid van MSI of een ander oppositiekanaal. De uiteindelijke delegatie telde 30 deelnemers, de zogenaamde G30. Slechts twee van hen met een duidelijk profiel van opposant, verbonden aan MSI of aan INSTAR, Instituto Internacional de Artivismo Hannah Arendt. De anderen werken of zijn verbonden aan erkende instellingen zoals UNEAC (schrijvers) of ICAIC (film) of hebben een eigen kunstgalerij. Zij hebben zich nooit geïdentificeerd met de radicale oppositie. De cineasten Fernando Pérez en Jorge Perugorría traden op als bemiddelaars.

De gebeurtenissen van 27 november '20

Na een halve dag op het voetpad te hebben gewacht, werd de delegatie om 9 u 's avonds ontvangen door de vice-minister van cultuur. Het was de vertegenwoordiger van MSI die de agenda op tafel legde:

- 1 een herziening van het proces tegen rapper Denis Solís,
 - 2 de invrijheidstelling van de plastische kunstenaar Luis Manuel Otero Alcántara,
 - 3 het recht op het recht van vrije meningsuiting en expressie,
 - 4 het stopzetten van het zwartmaken en negatieve beeldvorming in de officiële media,
 - 5 erkenning en respect voor onafhankelijke standpunten,
 - 6 geen politiegeweld, geen politieke kwaadsprekerij.
- Ter toelichting: Alcántara, ook een notoire opposant en vroeger veroordeeld voor een aanslag met een molotovcocktail, werd op 26 november opgepakt, twee dagen na zijn terugkeer uit de VS. Tegen de coronavoorschriften in had hij de quarantaine-regels verbroken en zich aangesloten bij een groep MSI-leden die de vrijlating van Solís eisten.

Het overleg op het ministerie duurde bijna 5 uur, tot diep in de nacht. Volgens het oppositiekanaal Cubanet (dat vanuit Florida opereert) voerden vooral de vertegenwoordigers van MSI en INSTAR het hoge woord. Niet te verwonderen dus dat de meeste aandacht ging naar de thema's die hen het meest aanbelangden (1, 2, en 5). Minder aandacht ging naar de vrijheid van artistieke creatie of eisen naar de officiële cultuurinstellingen (1, 3, 6).

Viceminister Fernando Rojas wilde heel de tijd de communicatie open houden. Hij beloofde de situatie van Solís en Alcántara te bekijken. Deze laatste werd enkele uren later vrijgelaten. De vice-minister verklaarde zich verder akkoord om met alle kunstsectoren een werkagenda op te stellen, de uitsluiting van MSI van de lijst van kunstprojecten te herzien, en voorlopig de onafhankelijke kunstcentra niet langer in negatief daglicht te stellen.

Tenslotte werd een ontmoeting tussen de groep van 30 en de minister van cultuur beloofd.

Wat gebeurde erna?

Maar de afspraken werden achterhaald door de gebeurtenissen.

1. **De G30 vergaderde** de volgende dagen verder om de dialoog met het ministerie voor te bereiden. Maar al vlug kwamen de interne tegenstellingen boven drijven. De discussies tussen radicalen en gematigden liepen hoog op. De radicalen wilden dat de net vrijgelaten Luis Manuel Otero Alcántara en andere MSI-leden deel van delegatie zouden uitmaken. MSI schreef in naam van heel de G30, maar zonder ieders akkoord, de nieuwe eisen neer in een mail aan het ministerie. Bovendien vroegen ze dat president Díaz-Canel en de minister van binnenlandse zaken persoonlijk aanwezig zouden zijn. Deze nieuwe voorwaarden waren voor het ministerie van cultuur onaanvaardbaar en de voorziene vergadering werd afgelast. Als teken dat het ministerie de dialoog toch open wilde houden, nodigde deze alle G30 vertegenwoordigers die géén banden hebben met MSI of andere oppositie-kanal, wel uit voor verder overleg.

2. In tegenstelling met vroeger, gaf **de officiële pers** veel aandacht aan de hongerstaking van MSI. In uitgebreide artikels werden de banden met en de financiering door de VS uit de doeken gedaan. En hoe deze acties passen in een ruimere strategie om het land te destabiliseren. Maar de ontmoeting van de groep kunstenaars met het ministerie van cultuur op 27 november kwam niet aan bod. Daardoor hadden de buitenlandse en binnenlandse oppositiemedia alle ruimte om hun versie en foto's van de feiten de wereld in te sturen. Nochtans was het ongezien dat het ministerie aan tafel was gaan zitten met een delegatie waarvan ook oppositiefiguren deel uitmaakten. Het ministerie had de delegatie G30 als geheel erkend en was bereid om de akkoorden te valideren. Maar na de mail van MSI, was onderhandelen met organisaties die geld vanuit het buitenland ontvangen, een verwijzing naar MSI, een brug te ver. Uit getuigenissen over de interne gesprekken binnen de G30 na de 27 november blijkt overigens dat buitenlandse steun wel degelijk een heikel discussieonderwerp was. Verschillende leden

verklaarden dat zij zich tegen de agenda van MSI verzetten, maar wel willen opkomen voor de rechten zoals die in de grondwet zijn opgenomen.

Zoals gezegd, de officiële pers gaf aanvankelijk deze gematigde kunstenaars geen stem, integendeel. Ze vroeg zich af wat deze jonge mensen bezielde om zich solidair met de zaak Solís op te stellen.

3. **Tángana op Parque Trillo:** Twee dagen later, op 29 november verzamelden zich in het Trillo-park honderden linkse jongeren. Ze noemden zichzelf 'tángana', een naam die verwijst naar de studentenprotesten van de jaren '20 en '30 van vorige eeuw. Zij wilden duidelijk standpunt innemen over de problemen van de kunstenaars en andere thema's. Een hele namiddag werd er gediscussieerd over de problemen van het socialisme, maar duidelijk vanuit een links-kritische visie.

Verschillende sprekers analyseerden thema's zoals: de groeiende ongelijkheid, racistische praktijken in overheidsdiensten, het tekort aan feministische, antihomofobe, ecologische en democratische accenten in het beleid. De Revolutie en haar organisaties hebben nood aan meer democratie, klonk het op Plaza Trillo.

Deze linkse stem uit de Cubaanse samenleving komt helemaal niet aan bod in de buitenlandse pers of in de oppositiekanaal, die daarmee hun vooringenomenheid

bewijzen. Maar ook de officiële pers zwijgt doorgaans over hen... tenzij uitzonderlijk als van hogerhand het signaal komt dat dit geen 'huurlingen van de vijand' zijn. Dat laatste gebeurde in dit geval. Toen al verschillende sprekers het woord hadden genomen, verscheen onverwacht ook president Díaz-Canel onder de jongeren. Hij sprak zijn geloof in de jongeren uit en waarschuwde voor de aanvallen tegen de Revolutie die zullen blijven komen. De dialoog moet gebeuren binnen het socialisme en in functie van de revolutie, voegde hij eraan toe.

De acties van MSI past in de strategie van de zachte staatsgreep

Het is duidelijk dat de VS geen enkele gelegenheid onbenut laat om de Cubaanse revolutie te ondermijnen. Bij het vertrek van de vorige zaakgelastigde voor de VS in Cuba in juli 2020, preees Mara Tekash, VS-woordvoerder van buitenlandse zaken, de man voor "zijn inspanningen om de stem van de dissidenten, de activisten en de onafhankelijke journalisten te versterken en hen logistieke steun te geven" (bron: Radio y Televisión Martí, gefinancierd door de VS met uitzendingen vanuit Florida). De opvolger Timothy Zúñiga-Brown zit op dezelfde lijn en kwam in november '20 de actievoerders van MSI persoonlijk 'een hart onder de riem' steken. Dit bezoek past in de ruimere strategie om contacten te leggen met ondernemers, jonge

academici, journalisten, zelfstandigen. Het doel is niet zoals in het verleden gericht op terroristische aanslagen, maar politiek: de dissidente stem versterken, met als doel de overheid uit te dagen zodat deze repressief gaat optreden, wat dan weer meer volksprotest moet uitlokken. De strategie van de zachte staatsgreep. In een eerste fase wordt via sociale media het debat geopend over algemene thema's die weinig weerstand oproepen, zoals vrije expressie voor kunstenaars, de rechten van LGTB+, dierenrechten, in de hoop zo een brede sociale sympathie te verwerven. In een tweede fase moeten acties, zoals deze van MSI voor de vrijlating van Solís, de opgebouwde sympathie omzetten in een rechtstreekse aanval op de gevestigde orde.

Slotbeschouwingen:

Sinds de jaren '90 zijn uitdrukkingen als 'tegen de revolutie' deel geworden van het dagelijks taalgebruik. Maar Raúl Castro benadrukte reeds op het congres van de PCC in 2012: "gewoon elkaar de waarheid in het gezicht zeggen, van mening verschillen en discussiëren, zelfs tegen wat de oversten zeggen" is een recht "dat niemand mag afgenomen worden". "De dialoog met de bevolking maakt van de partij de partij van het land". "We moeten in staat zijn om meer democratie in onze samenleving te stimuleren".

Een traditie van dialoog die telkens moet afgedwongen worden

Ook de nieuwe grondwet in Art. 56 zegt dat de staat het recht erkent op bijeenkomst, manifestatie en vereniging als de doeleinden legaal en vreedzaam zijn. Vooral in de kringen van kunstenaars is er de laatste decennia een opendebatcultuur ontstaan. In theatervoorstellingen worden geregeld maatschappelijke thema's aangesneden. Zij hebben een manier gevonden om in dialoog de overheid naar hun standpunten te bewegen. Eind 2018 ontstond er veel beroering rond de invoering van het decreet 349. Het decreet heeft de bedoeling om racistische, seksistische, discriminerende en vulgaire scènes of taalgebruik in publieke voorstellingen te weren. Maar in artistieke middens was de reactie erg negatief. Men vreesde dat een te ruime interpretatie tot beknotting van de artistieke vrijheid zou leiden. Het ministerie van cultuur nam de beroering ernstig en dat leidde tot tientallen vergaderingen met honderden kunstenaars en schrijvers. De overheid beloofde om de wet slechts geleidelijk toe te passen en feitelijk ligt de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten stil.

Protest was initieel niet tegen regering

De gebeurtenissen van 27 november '20 hadden bij aanvang zeker geen anti-regeringskarakter. Het was een reactie tegen het onwillekeurig politieoptreden dat misschien morgen hen ook kon treffen; tegen censuur, waarvan zij zich beetje bij beetje hebben losgemaakt ten voordele van de vrije expressie. Die dag was er ruimte voor discussie en overleg. Maar debat en dialoog is in de praktijk niet altijd even evident. De aanpak van de delegatie G30 op 27 november '20, gedomineerd door MSI, was eerder eisend, dan uitnodigend. Oproepen tot dialoog doet

men best niet op een eisende manier. Daarbij komt dat er allesbehalve eensgezindheid was binnen deze delegatie, zodat een coherente programma-verklaring ontbrak. De stem van de sterkste roepers kreeg de overhand, temeer omdat zij door de oppositiekanalen dik in de verf werden gezet.

VS misbruikt elke gelegenheid

De VS heeft altijd al dissidente groepen gesteund. Bijgevolg is het niet verwonderlijk dat veel Cubanen deze groepen zien als onwettige oppositie en huurlingen betaald en in dienst van de VS. Het bezoek van de VS-zaakgelastigde aan de MSI-activisten bevestigt dat de VS de tijd rijp achtte om de Cubaanse regering rechtstreeks uit te dagen. Want zit deze nu niet in een kwetsbare positie? Denk maar aan de moeilijke economische situatie, de moeilijke monetaire aanpassingen, de groeiende ongelijkheid, de coronapandemie, het wegvallen van het toerisme, enz.

Een contrarevolutionair perspectief

In de huidige moeilijke omstandigheden dreigt de overheid in het verweer te schieten. Het is een feit dat opposanten als MSI elke kans aangrijpen om de regering onder druk te zetten. Maar daarom moet niet elke afwijkende stem als vijandig beschouwd worden. Door alle afwijkingen in eenzelfde zak te stoppen, valt ook het vermogen om onderscheid te maken weg. Een te eenduidige interpretatie van de feiten en de daaruit volgende afweerreactie van de overheid dreigt een escalatie van het conflict als gevolg te hebben. De enige partij die dan een uitweg kan bieden is de overheid zelf.

De officiële instellingen en de pers zitten nog niet op de lijn van de nieuwe normaliteit die Raúl Castro afkondigde

Maar het overheidsapparaat noch de officiële pers zit nog niet volledig op de lijn van het nieuwe normaal, zoals Raúl Castro in 2012 de nood aan een debatcultuur noemde. Díaz-Canel moedigt zijn ministers al wel aan om bij alles duidelijk tekst en uitleg te geven. Maar de politieke leiders hebben nog een weg te gaan naar een permanente dialoog met de bevolking. De raadpleging over de nieuwe grondwet van 2019 is daar trouwens een mooi voorbeeld van. Regeren is consensus nastreven. Daarom zijn afweerreacties van de overheid contraproductief, want zij breken de consensus in plaats van deze te versterken. De participatie van de bevolking, vooral van de jongeren, zonder paternalisme en met respect voor hun belangen is één van de uitdagingen van de politiek én van de burgers. En dit niet alleen in de culturele sector.

Bronnen:

- <https://nuso.org/articulo/anatomia-del-27n-cubano-y-su-circunstancia/>
- <http://www.cubadebate.cu/noticias/2020/11/29/tremenda-tangana-en-el-trillo-fotos-y-videos/>
- <http://www.cubadebate.cu/noticias/2018/12/08/decreto-349-ni-contra-el-artista-ni-contra-su-libre-creacion/>

1. Een nieuwe campagne:

'Zuurstof voor Cuba', met deze slagzin voerden we de afgelopen maanden campagne. Maar het land zal pas echt ruimte krijgen om vrij te ademen, als de VS de blokkade opheft. Unblock Cuba! is daarom onze nieuwe slogan voor alle acties die we de komende weken en maanden opzetten.

2. Webinar 11 03 20: Maakt Biden een einde aan de blokkade?

Cuba-VS: Maakt Biden een einde aan de blokkade? 11/03 om 20u
via Zoom

Sprekers
Ernesto Dominguez (Cubaanse socioloog)
Gail Walker (Cuba-activiste VS)
Salim Lamrani (Cuba expert)

#UNBLOCK CUBA
COORDINATIE Voor de opheffing van de blokkade tegen CUBA

- Salim Lamrani: Zal Biden vlug de relaties met Cuba normaliseren?
- Ernesto Dominguez: Hoe kijken de Cubanen naar de VS en de nieuwe president?
- Gail Walker: Welke krachten pro en contra Cuba spelen in de VS mee?

Aanmelden via : coordinatie.blokkade@gmail.com

3. Open brief aan president Biden

Een week na de beëdiging van president Biden verklaarde zijn woordvoester Jen Psaki dat de VS haar beleid tegenover Cuba zal herzien. Het is nog afwachten wat het wordt. Daarom stuurde de Coördinatie voor de Opheffing van de Blokkade begin februari de pas aangetreden president een open brief. Via presidentiële decreten kan Biden onmiddellijk de scha(n)delijke beperkingen van de Trump-administratie ongedaan maken.

Open brief aan president Biden

Als Coördinatie voor de Opheffing van de Blokkade tegen Cuba, verwelkomen we uw komst, waarin we een kans zien om de relaties tussen de VS en Cuba te normaliseren, zoals ook de regering Obama-Biden deed. De voorbije vier jaar hebben we gezien hoe president Trump het normalisatieproces volledig heeft teruggedraaid door Cuba zeer strenge beperkingen op te leggen die op de eerste plaats de Cubaanse bevolking treffen. Geldoverschrijvingen vanuit de VS en elders naar familie op het eiland zijn zo goed als onmogelijk; VS-burgers mogen niet meer naar Cuba reizen; medische samen-

werking om de COVID-16 pandemie te bedwingen wordt belemmerd.

We hopen dat uw administratie dit onmenselijk beleid volledig afzweert en terugkeert naar de weg ingeslagen door de Obama-regering. We durven zelfs hopen dat u zult werk maken van de volledige normalisering van de betrekkingen, zodat ook de wet Helms-Burton wordt geannuleerd. Ons lijkt de tijd rijp dat u zo snel mogelijk initiatief neemt om in het Congres het wettelijk kader te laten goedkeuren om de blokkadewetten ongedaan te maken.

Ondertussen kunt u alvast via eenvoudige uitvoeringsbesluiten uw goede wil en bereidheid tonen om met Cuba vrede en veiligheid na te streven. In dat perspectief dringen we aan **op volgende maatregelen:**

- de terugkeer van de volledige staf naar de VS-ambassade in Havana zodat alle (consulaire) diensten weer toegankelijk zijn;
- het opheffen van alle beperkingen op de overschrijving van geldverzending naar familie en kennissen in Cuba;
- Cuba schrappen van de lijst van landen die het terrorisme steunen;
- de activering van Artikel III en IV van de Helms Burton Wet dringend opschorten.

Daarnaast denken we nog aan volgende maatregelen:

M.b.t. reizen:

- de opheffing van de reisbeperkingen, zodat er geen enkele belemmering is voor VS-burgers om naar Cuba te gaan;
- de toelating voor VS-burgers om vrij te kiezen waar in Cuba ze verblijven of eten;
- de toelating voor commerciële vluchten naar andere luchthavens dan Havana.

M.b.t. gezondheidszorg:

- het bevorderen van samenwerking tussen gezondheidswerkers in de strijd tegen COVID-19;
- het toelaten van export naar Cuba van medisch materiaal en basisbenodigdheden;
- het toelaten van export naar Cuba van geneesmiddelen of grondstoffen voor de productie van geneesmiddelen;
- het stopzetten van alle pogingen om Cubaans medisch personeel te overhalen om hun buitenlandse missie te verlaten;
- het stopzetten van de druk op derde landen om de inzet van Cubaanse medische missies te weigeren.

M.b.t. handel:

- het toelaten van handel tussen Cubaanse en VS-bedrijven;
- het toelaten van VS-investeringen in sectoren door beide landen overeengekomen;
- het opheffen van de extraterritoriale beperkingen op handel en investeringen van bedrijven uit derde landen.

We herhalen, de volledige normalisatie van de VS-betrekkingen met Cuba zal pas mogelijk zijn als ook de wet Helms Burton volledig wordt opgeheven. Maar bovenstaande maatregelen, die volledig binnen uw bevoegdheid vallen, kunnen een eerste stap zijn.

We kijken uit naar uw beleid gericht op - naar we hopen - vrede en wederzijdse respect tussen beide landen.

1. Une nouvelle campagne

De l'oxygène pour Cuba : C'était sous ce slogan que nous avons mené campagne ces derniers mois. Mais le pays ne respirera librement que si le blocus américain est levé. D'où le titre de notre nouveau slogan pour toutes les actions que nous allons mettre sur pied les prochaines semaines et mois.

2. Webinar 11 03 20: Biden va-t-il mettre fin au blocus?

Cuba - EU : Biden va-t-il mettre fin au blocus? 11/03 à 20H via Zoom

Intervenants
Ernesto Dominguez (sociologue cubain)
Gail Walker (activiste USA)
Salim Lamrani (expert Cuba)

#UNBLOCK CUBA
 COORDINATION Pour la Levée du Blocus contre Cuba

- Salim Lamrani : Biden va-t-il régulariser rapidement les relations avec Cuba ?
- Ernesto Dominguez : Comment les Cubains voient-ils actuellement les Etats Unis et le nouveau président ?
- Gail Walker : Quelles sont les forces "pour" et "contre" en présence aux Etats Unis ?

S'inscrire sur : coordinatie.blokkade@gmail.com

3. Lettre ouverte au président Biden

Une semaine après l'investiture du président Biden, sa porte-parole Jen Psaki déclarait que les Etats Unis allaient revoir leur politique envers Cuba. Le nouveau président Biden n'a pas encore dévoilé sa future politique envers Cuba. C'était donc le bon moment pour lui démontrer dans une lettre ouverte qu'il peut annuler les restrictions néfastes de l'administration Trump.

Lettre ouverte au Président Biden (le 8 février '21)

En tant que Coordination pour la Levée du Blocus contre Cuba, nous accueillons votre arrivée en tant que Président et y voyons une chance de normaliser les relations entre les Etats Unis et Cuba tout comme l'a fait le gouvernement Obama-Biden en son temps.

Ces 4 dernières années nous avons vu comment le président Trump a complètement retourné le processus de normalisation en imposant de très fortes restrictions à Cuba qui ont principalement affecté le peuple cubain.

Les transferts d'argent entre les Etats Unis et ailleurs vers les familles sur l'île sont tout à fait impossibles, les citoyens américains ne peuvent plus voyager à Cuba,

la coopération médicale pour freiner la pandémie est entravée.

Nous espérons que votre administration va renoncer entièrement à cette politique inhumaine et revenir sur la voie lancée par le gouvernement Obama. Nous osons même espérer que vous allez travailler à une normalisation totale des relations en annulant la loi Helms-Burton. Il nous semble que le moment est venu pour que vous preniez le plus rapidement possible l'initiative de faire approuver par le Congrès un cadre juridique permettant l'annulation des lois du blocus.

Entretiens vous pourriez prendre des décisions simples qui démontreraient votre bonne volonté et disposition pour assurer la sécurité et la paix avec Cuba. Dans cette perspective, nous insistons sur **les mesures suivantes** :

- le retour du staff entier à l'ambassade des Etats Unis à La Havane pour que les services (consulaires) soient à nouveau accessibles;
- la levée de toutes les restrictions sur les transferts d'argent vers les familles et connaissances à Cuba;
- la suppression de Cuba de la liste des pays qui soutiennent le terrorisme;
- la suspension d'urgence de l'activation de l'Article III et IV de la loi Helms-Burton

Après cela, nous pensons encore aux mesures suivantes:

En ce qui concerne les voyages :

- la suppression des limitations actuelles pour les voyages de citoyens américains afin qu'ils soient libres de se rendre à Cuba;
- l'autorisation aux citoyens américains d'être libres de choisir où séjourner et manger à Cuba;
- l'autorisation de vols commerciaux vers d'autres aéroports que la Havane.

En ce qui concerne les soins de santé :

- la promotion de la coopération entre professionnels de santé dans la lutte contre le COVID-19;
- l'autorisation d'exporter vers Cuba de l'équipement médical et des fournitures de base;
- l'autorisation d'exporter vers Cuba des médicaments et les matières premières pour la production de ceux-ci;
- l'arrêt de toute pression sur le personnel médical cubain pour les persuader de quitter leurs missions à l'étranger.

En ce qui concerne le commerce :

- L'autorisation de commercer entre Cuba et les entreprises américaines;
- l'autorisation des investissements américains dans les secteurs qui conviennent aux deux pays;
- la levée des restrictions extraterritoriales sur le commerce et l'investissement d'entreprises de pays tiers.

Nous répétons que la normalisation des relations entre les Etats Unis et Cuba ne sera possible que si la loi Helms-Burton est annulée. Mais les mesures ci-dessus qui sont entièrement de votre compétence, pourraient être un premier pas.

Nous attendons et espérons que votre politique s'appuiera sur la paix et le respect entre les deux pays.

Ongelijkheid, armoede, kwetsbaarheid en marginaliteit

Alexandra Dirckx

In 2020 werden er conclusies gepubliceerd uit 99 verschillende studies over ongelijkheid en armoede in Cuba in de brede zin van het woord. Deze studies vonden plaats tussen 2008 en 2018 op het ganse Cubaanse grondgebied. De gebruikte methodologieën en werkvormen zijn zeer divers en behelsden verschillende levensdomeinen. Hierover uitbreiden zou ons echter te ver leiden.

Het resultaat van bovenvermelde studies werd gesynthetiseerd in 2 dossiers die beide de Cubaanse context schetsen inzake **“ongelijkheden door huidskleur en intersectionaliteit”** en **“armoede, kwetsbaarheid en marginaliteit”**. Intersectionaliteit, ook wel kruispuntdenken genoemd, is een fenomeen waarbij “maatschappelijke ongelijkheid zich voordoet langs verschillende assen, die elkaar snijden”. Kruispuntdenken vertrekt van het idee dat individuen in een samenleving discriminatie en onderdrukking ondervinden op grond van een veelvoud van factoren. Maar ondanks het feit dat alle begrippen hier duidelijk zijn, is het niet overbodig om deze begrippen soms te kaderen in de Cubaanse context.

Ongelijkheid door huidskleur stoelt op het idee van racisme en uitsluiting op basis van ras of etniciteit. En ondanks het feit dat artikel 42 van de Cubaanse grondwet, geratificeerd in 2019, een sterk juridisch kader schetst waarin elke vorm van discriminatie vervolgd wordt, is het erg duidelijk dat de uitsluiting die mensen met een andere huidskleur ondervinden niet uitgeroeid wordt door wetgeving. Tot deze vaststelling kwam ook Fidel twee decennia terug. Hij wou het principe van absolute gelijkheid in de Cubaanse maatschappij invoeren en dit bovendien wettelijk vastleggen. Gekoppeld aan het bestraffen van elke vorm van discriminatie zou dit uiteindelijk automatisch leiden tot een egalitaire maatschappij. Fidel beaamde nadien dat dit niet werkte. De werkwijze wierp zeker zijn vruchten af als het om vrouwenrechten gaat, maar de perceptie van zwarten is onvoldoende gewijzigd. Waarom deze perceptie niet mee evolueerde heeft te maken met het koloniale verleden van de zwarte bevolking. Afrikanen werden op slavenmarkten verkocht als koopwaar. Hierdoor werd de kijk op de zwarte bevolking erg beïnvloed en groeide de vooringenomenheid en de stigmatisering. Na de Cubaanse revolutie werd alles in zijn werk gesteld om deze ongelijkheden weg te werken en tegelijkertijd ook die visie te laten keren.

Wat leren ons de cijfers die de bovenvermelde studies verzamelden? Voor we deze bekijken is het goed om te weten dat de Cubaanse samenleving vooral is samengesteld uit blanken (64.1%) gevolgd door mulatten (26.6%) en dat slechts 9.3% van de bevolking zwart is. Waar zitten de grootste verschillen? Laten we eerst even kijken naar studies, jobs en daaraan verbonden verloning. Over het algemeen kunnen we vaststellen dat blanken sneller doorgroeien naar directieposten.

Maar er is geen verschil tussen het aantal zwarte en blanke directieleden. Mulatten daarentegen doen het een stuk minder goed. Zij zijn ook minder vertegenwoordigd in beter betaalde jobs en hun scholingsgraad ligt over het algemeen lager. Je vindt mulatten en zwarten meer terug in de verkoop en op markten. Als we naar de landbouw kijken, zien we dat de drie groepen evenredig vertegenwoordigd zijn, maar het zijn duidelijk de blanke Cubanen die de leidinggevende jobs invullen waarvoor een opleiding nodig is. Ook de arbeidsplaatsen in bedrijven met een buitenlandse investering worden vaker ingenomen door blanke Cubanen. De opleidingen waar de best betaalde jobs aan vasthangen worden eveneens vooral gevolgd door blanken. Nader toezien leert ons dat hier geografische factoren spelen en niet zozeer uitsluitingsmechanismen of racistische gronden. De verschillende opleidingen worden immers niet overal aangeboden en doordat er in sommige regio's meer gekleurde Cubanen wonen, kiezen zij sneller voor de opleidingen die in die regio worden aangeboden. Verder zijn er in het onderwijs amper verschillen. Zeker als het om de toegang tot onderwijs gaat is er geen noemenswaardig verschil tussen de bevolkingsgroepen.

Tenslotte stellen we vast dat de gelden die vanuit het buitenland naar Cubanen worden gestuurd (de remesas) vooral bij blanke Cubanen terecht komen. Ook dit is historisch te verklaren. De immigratie die na de revolutie plaatsvond, bestond vooral uit rijke blanke Cubanen die nog steeds zorgen voor familieleden in Cuba. Hieruit vloeit ook een nieuw fenomeen voort. Blanke mensen vind je vaker terug als zelfstandigen omdat ze genoeg basiskapitaal kunnen vergaren om een eigen zaak te openen.

Een domein waarop er eveneens verschillen tussen de etniciteiten naar boven komen, is huisvesting. Blanke Cubanen wonen in betere buurten, hebben vaker een huis en hun huizen zijn over de ganse lijn beter voorzien van sanitair en apparatuur. Zwarte Cubanen en mulatten bewonen vooral appartementen of kamers. Ze delen niet zelden een keuken of een woonkamer, en wonen ook in niet legale woonwijken die in Havana de kop op steken. Dit fenomeen is te verklaren door het feit dat mensen vanuit Oost-Cuba naar de hoofdstad trekken om daar een betere toekomst te zoeken, maar geen woning hebben. Het grootste deel van de Oost-Cubaanse bevolking is gekleurd en daarom is hun aandeel in de zelf gefabriceerde woonwijken groter.

Tenslotte is de levensverwachting bij de blanke bevolking hoger. Hier besluiten de onderzoekers dat slechte behuizing en vaak zwaardere jobs maken dat de levensverwachting lager is. Meestal is het een combinatie van factoren die maakt dat gezondheid minder goed is of mensen minder zorg dragen voor zichzelf. Volgende elementen spelen een belangrijke rol bij de levensverwachting: afkomst, regio waar betrokkene woont, opleidingsniveau, job, behuizing en inkomen. De meest kwetsbare mensen zijn hier vooral vrouwen die laaggeschoold zijn, geen vaste betrekking hebben waardoor ze ook geen vast inkomen hebben, in een slechte woning gehuisvest zijn en meestal tot de groep van de mulatten of zwarte bevolking behoren.

De bevindingen die samengebracht werden onder de titel: **armoede, kwetsbaarheid en marginaliteit** zijn erg gelijklopend. Maar laten we hier ook even een kader scheppen. Wanneer Cuba spreekt over kansarmoede is het belangrijk om dit in de Cubaanse context te plaatsen. In onze maatschappij zijn er heel veel uitsluitingsmechanismen die maken dat kinderen en volwassenen bepaalde kansen niet krijgen en specifieke rechten niet opnemen. Zo kan een uithuiszetting leiden tot een dakloos gezin of een gezin dat in een opvang terecht komt voor daklozen. Een dakloos kind wordt een aantal kansen ontnomen die door de situatie van zijn ouders/gezin niet gegarandeerd kunnen worden. Daarnaast is onderwijs gratis toegankelijk voor iedereen, maar voor sommige opleidingen zijn de benodigdheden dermate duur (bakkersopleiding, kappersopleiding,...) dat ouders hun kinderen deze opleidingen niet kunnen laten volgen. Tenslotte zien we niet zelden dat medische zorg wordt uitgesteld omwille van de kostprijs. Deze kansarmoede is in Cuba niet aan de orde. De integratiesystemen zijn zo uitgewerkt dat onderwijs, gezondheidszorg en dakloosheid worden opgevangen. In Cuba kan je niet spreken van hongersnood, sterfte door gebrek aan medische verzorging of dakloosheid.

Waar zitten de verschillen dan wel? Sinds 1989, begin van de Speciale Periode, slaagde Cuba er niet meer in om de koopkracht van de inwoners te garanderen en werden verschillen tussen Cubanen groter. Eerder in de tekst werd er al duidelijk verwezen naar verschil in opleiding en het daaraan gekoppelde verschil in inkomsten. Dit is een van de oorzaken van ongelijkheid. Afgezien van de lage kostprijs van nutsvoorzieningen, gratis gezondheidszorg en onderwijs, zeer goedkoop vervoer en een basispakket aan voedingswaren via het (rantsoen)boekje, geeft de Cubaan tussen 59 en 74% van zijn inkomen uit aan levensmiddelen. Dit is een aanzienlijk hoog percentage. In België was dit in 2018 14% of 16% als je alle alcoholische dranken erbij neemt. Dit feit leidt tot de vaststelling dat de doorsnee verdiensten van de Cubaan niet voldoende zijn om te voorzien in zijn basisbehoeften. Tenzij hij of zij tewerkgesteld is in een bedrijf waar een deel van het loon in deviezen of CUC wordt uitbetaald of betrokkene vanuit het buitenland maandelijks een stuk bijgepast krijgt (van familie in het buitenland). Over de ganse lijn kunnen we stellen dat alleenstaanden of mensen die afhankelijk zijn van een uitkering (ziekte, pensioen of tijdelijke werkloosheid) niet in hun eigen levensnood kunnen voorzien. Uitkeringen zitten ook in Cuba ver onder de armoedegrens. Een bejaarde persoon zonder netwerk dat kan bijpassen lijdt honger.

Naast het inkomen laat de studie zien dat laaggeschoolden vaker op de arbeidsmarkt uit de boot vallen. Hierbij maken we best een kanttekening. Laaggeschoold in Cuba betekent niet hetzelfde als laaggeschoold in onze grootstedelijke context waar de arbeidsmarkt heel veel mensen binnenkrijgt die ongeschoold zijn of analfabeet in de voertaal waardoor ze niet kunnen communiceren op de werkvloer. De Cubaanse laaggeschoolde heeft meestal zijn secundaire school afgemaakt en spreekt vlot Spaans. Laaggeschoold betekent in Cuba eerder geen hogeschool of universiteit afgemaakt, wat meteen een groot verschil maakt in opportuniteiten voor die mensen en bovendien de bedenking doet rijzen naar de verloning van basisjobs binnen de Cubaanse maatschappij.

Als we naar de kwetsbaarheid kijken, stellen we vast dat vooral alleenstaande moeders die geen diploma hebben, zeer jong moeder zijn geworden en in rurale gebieden of arme buurten van de grootstad wonen er niet in slagen om aan armoede te ontkomen. Meestal komen deze vrouwen uit gezinnen waar er tekorten waren en werd er van hen op jonge leeftijd verwacht dat ze een zorgrol opnamen in het gezin. We kunnen hier spreken van een vorm van generatiearmoede. In sommige landelijke regio's in Cuba leeft de bevolking over het algemeen veel soberder wat maakt dat ze kwetsbaarder zijn en ook sneller in armoede terecht komen.

Om kwetsbaarheid op te vangen en te signaleren, werden er in 1960 de Comités para la Defensa de la Revolución (CDR) opgericht op wijkniveau. De vrijwilligers die deze taak opnemen, houden een oogje in het zeil en kunnen ingezet worden wanneer een thuissituatie niet houdbaar is. Op dat moment kan er sociale dienstverlening ingeschakeld worden, die over het algemeen heel toegankelijk is, maar beperkt is in middelen. Bovendien wordt de signaalfunctie van de CDR opgenomen door een vrijwilliger die een eigen inschatting maakt van een al dan niet zorgwekkende situatie.

Participatie aan het sociale en politieke leven wordt eveneens, terecht, als kwetsbaarheidsfactoren omschreven. Ook hier ligt er vaak een tekort aan financiële middelen aan de grond van deze uitsluiting. De Cubaanse onderzoekers leggen heel erg de link tussen diploma, arbeidsplaats en inkomen enerzijds en kwetsbaarheid anderzijds. Toch zijn er een aantal andere elementen die eveneens kunnen leiden tot marginaliteit en kwetsbaarheid. Middelengebruik en psychiatrische problemen maken mensen kwetsbaar en ontnemen hen draagkracht waarmee ze kunnen functioneren in de maatschappij.

Als besluit wordt er aan de mensen in armoede zelf gevraagd hoe ze naar zichzelf kijken. Het antwoord klinkt heel bekend in de oren: wij zijn en blijven mensen in armoede, onze situatie is zo uitzichtloos dat we de draagkracht niet vinden om iets aan onze situatie te doen en tenslotte hebben we de laatste 10 jaar nog geen enkele maatregel ervaren die onze situatie ter handen neemt. Herkenbaar? Echt wel!! Met de "Tarea Ordenamiento" van 1 januari 2021 worden middelen weggestrooken van subsidiëringen voor iedereen om ze rechtstreeks te gebruiken voor mensen die onvoldoende middelen hebben.

Le programme "Quedate en casa". En temps de Covid, Cuba n'oublie pas la culture

Anne Delstanche

La culture, une priorité à Cuba. Pourtant, comme dans la plupart des pays du monde des mesures ont été mises en place pour freiner le coronavirus et les concerts, expositions, réunions en tous genres ont dû être suspendus pour un temps. Qu'à cela ne tienne, la vie culturelle ne s'est pas arrêtée pour autant. Dans l'impossibilité de se rendre au théâtre, au cinéma, au concert, ce sont les différents écrans accessibles qui ont pris le relais.

Le 13 mars 2020 le Ministère de la Culture publie une note d'information annonçant la suspension des festivals et événements nationaux et internationaux, ainsi que la programmation d'activités.

À cette mesure s'ajoutera plus tard l'aide salariale aux plus de 20 000 musiciens professionnels du pays touchés par la cessation des activités culturelles.

Dans le cadre d'une alliance, avec l'Institut cubain de radio et de télévision, le Centre national des écoles d'art, la Faculté des médias audiovisuels, l'Institut supérieur des arts et l'Institut cubain d'art et d'industrie cinématographiques, des téléfilms sont été diffusés pour les élèves des écoles d'art primaires et secondaires, qui ont pu poursuivre leur formation académique depuis leur domicile. Des professeurs de 24 disciplines spécialisées telles que la musique, la danse, le ballet, le théâtre, les arts visuels et le cirque y ont participé.

Pour sa part, le Conseil national des maisons de la culture a conçu des audiovisuels à la disposition de la famille cubaine.

Plus de 80 concerts d'excellente musique cubaine sont diffusés sur plus de 100 pages Facebook d'institutions culturelles cubaines, l'Institut cubain de musique, l'Institut cubain de radio et de télévision, l'Institut supérieur des Arts et les stations de radio Radio Rebelde et Radio Progreso occuperont quelque trois millions de téléspectateurs, dans 134 pays. Des noms aussi prestigieux que Roberto Fonseca, Augusto Blanca, Janio Abreu, Sintesis, Aldo Lopez, Raul Torres, Ebanos de La Habana et beaucoup d'autres sont désormais à notre portée et en direct.

Les concerts de "Estamos contigo" sont diffusés du lundi au vendredi à 16h30, heure locale. Le programme est varié, musique classique, musique populaire, concerts de la trova cubaine, jazz, salsa, rap et rock pour faire le bonheur de tous.

D'importantes compagnies de danse du pays se sont produites sur les pages Facebook et youtube, les galeries d'art ont ouvert leurs expositions à la scène virtuelle et les magazines font des présentations en ligne. Des conférences sont également diffusées sur les différents canaux.

Pour nous qui sommes loin de Cuba cela nous permet de partager tous ces moments fabuleux en direct en nous connectant aux différents sites.

Quelques liens pour participer

<https://www.facebook.com/ISA.Universidad>

4

<https://fr-fr.facebook.com/streamingcuba/videos/estamos-contigo-concierto-online-de-adversario/560764774840745/>

IN MEMORIAM

Georges Delodder

Georges Delodder heeft ons verlaten op 13 december 2020. Hij was 70 jaar oud en eindigde zijn dagen in een rusthuis, in een departement voor palliatieve zorgen. Ik heb Georges leren kennen op verschillende niveau's. Als politiek militant, als vakbondsafgevaardigde en als vriend van Cuba. Op elk vlak was hij ten volle geëngageerd. Als vakbondsafgevaardigde van de ACOD – Telecom/Vliegwezen, in het toenmalige Belgacom (nu Proximus) stond hij steeds ten dienste van zijn collega's, op kop in de vakbondsacties, altijd paraat.

In onze vereniging was hij actief in de regio Brussel, bescheiden zoals hij altijd was, maar steeds aanwezig waar het nodig was. Hij nam deel aan vrijwilligersbrigades in Cuba en in Nicaragua. Toen onze bibliotheek was ondergebracht in Sint-Gillis zorgde hij, samen met Marie-Josée Body voor het in orde brengen van ons boekenbestand. Geen enkele activiteit ging door zonder zijn deelname en inzet.

Het woord solidariteit was voor Georges geen theorie of slogan, solidariteit was voor hem een dagelijkse inzet. Wij zullen hem missen.

Hasta siempre compañero.

Freddy Tack

Georges Delodder

Georges Delodder nous a quitté le 13 décembre 2020. Il avait 70 ans et a terminé ses jours dans une maison de repos, au département des soins palliatifs.

J'ai appris à connaître Georges dans plusieurs domaines. En tant que militant politique, en tant que délégué syndical et comme ami de Cuba. Dans tous les domaines il était totalement engagé. Comme délégué de la CGSP – Télécom/Aviation, à l'époque chez Belgacom (actuellement Proximus) il était toujours au service de ses collègues, en première ligne lors des actions syndicales, toujours prêt à s'engager.

Dans notre association il était actif dans la régionale de Bruxelles, modeste comme toujours, mais toujours présent là où il le fallait. Il a participé aux brigades de volontaires à Cuba et au Nicaragua. Lorsque notre bibliothèque était logée à Saint Gilles, ensemble avec Marie-Josée Body, il contribuait à la mise en ordre de notre collection de livres.

Pour Georges le mot solidarité n'était pas une théorie ou un slogan, pour lui la solidarité était un engagement quotidien. Il nous manquera.

Hasta siempre compañero.

Freddy Tack

Eddy Raats, lid van de Vrienden van Cuba sinds vele jaren, overleed in december 2020 op 84-jarige leeftijd.

In de tweede helft van de jaren '90 verscheen Eddy op een praatcafé van de Vrienden van Cuba in Antwerpen. Hij zocht helpers om een container te laden met hulpgoederen bestemd voor Cuba.

Dat was tijdens de grote economische crisis van de "speciale periode" in Cuba, toen er aan alles gebrek was wegens het instorten vanaf 1989 van de handel met de Sovjet-Unie en Oost-Europa.

Nog vele andere containers zijn gevolgd in de jaren daarna. Eddy was een fervent Cubareiziger geworden en legde persoonlijk de nodige contacten ter plaatse. Hij zorgde er ook voor dat de goederen bij de juiste mensen en instellingen terecht kwamen.

Zo konden bijvoorbeeld op zijn initiatief de Vrienden van Cuba tussen 2002 en 2004 de nodige fondsen verzamelen om tientallen op maat gemaakte rolstoelen te versturen naar een instelling voor gehandicapte kinderen in Guantánamo.

In 2004 reden Eddy en zijn echtgenote Jeannine samen met enkele andere leden van de Vrienden van Cuba twee ambulances en een minibusje, geschonken door het OCMW van Antwerpen, naar Rotterdam vanwaar ze naar Cuba verscheept werden.

Dank zij de wereldwijde Esperantovereniging, waarin Eddy tot een paar weken voor zijn overlijden zeer actief zou blijven, had hij goede contacten met de talrijke Esperantogroepen in Cuba. Zo had hij een eigen netwerk om te reizen in Cuba.

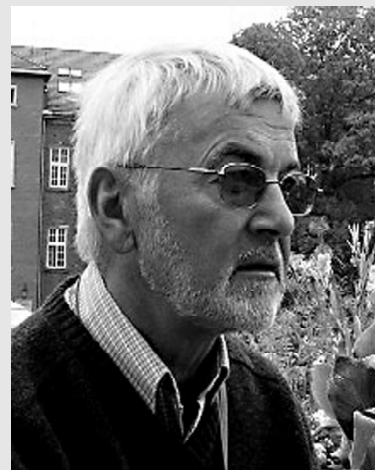
Eddy was met zijn kennis van Cuba een graag geziene gast op de praatcafés van onze vereniging in Antwerpen. Velen heeft hij geholpen om op een betere manier in Cuba rond te reizen dan via de commerciële kanalen.

Tot 2019 bleef Eddy regelmatig deelnemen aan de activiteiten van de Vrienden van Cuba in Antwerpen.

Bij één van onze laatste gesprekken vorig jaar liet Eddy zijn bewondering blijken voor de aanpak van de coronapandemie in Cuba, gebaseerd op massale huisbezoeken door geneeskundestudenten. Een tekening moest daar voor hem niet bij – hij had gelijkaardige campagnes tegen besmettelijke ziekten zelf meegemaakt bij zijn verblijven in Cuba.

Het overlijden van Eddy is ook in Cuba niet onopgemerkt voorbijgegaan. Veel mensen daar zullen hem missen, net als wij.

Ludo Mommen en Erik Wils

INHOUD - SOMMAIRE

3	Edito	13	De gebeurtenissen van 23 november 2020
5	Actualidad : 2021, un début d'année agité	16	Le Blocus - de Blokkade
6	Actualidad : L'Icap a 60 ans	18	Ongelijkheid, armoede, kwetsbaarheid en marginaliteit
7	En parcourant la presse cubaine	20	Le programme : "Quedate en casa"
8	La deuxième déclaration de la Havane	21	In memoriam
10	Prix Nobel de la paix - Nobelprijs voor de vrede	22	Colofon
12	De nieuwe economische maatregelen		

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
Avenue Neptune 24 bte 10 - B-1190 Vorst - Forest
• E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) 16 €-8 € (2e en volgend lid van het gezin)-10€ (studenten tot 25 jaar)
Contribution (an) 16 €-8 € (2ème et membre suivant de la famille)-10€ (étudiants jusqu'à 25 ans)
Volgens de beslissing van de Algemene Ledenvergadering van 11/05/2019, met ingang op 01/01/2020
Suite à la décision de l'Assemblée Générale des Membres du 11/05/2019, à partir du 01/01/2020
Rekening - Compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
IBAN nr : BE90 523080117732
BIC Triobebb
ON - NE : 412063027

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitiek karakter. Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar.
ISSN 0771 4491

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'oeuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique. Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Voorzitter/Président : Regi Rotty - rotty.regi@scarlet.be
Ondervoorzitter/Vice-président : Freddy Tack - freddy.tack@belgacom.net

Schatbewaarder/Trésorier : Guido Schutz - guido.schutz@skynet.be
Secretaris : Johan Van Geyt - johanvangeyt1@telenet.be

CONTACT

Brussel-Brabant - Bruxelles-Brabant : Freddy Tack - 02/428.79.97 en Anne Delstanche - 02/640.43.10
Antwerpen : Wim Leysens - 0495/71.02.54
Liège : Régi Beauduinet - 085/31.29.08 - Facebook : Les Amis de Cuba Liège
Gent, Aalst en West-Vlaanderen : Mireille Lefever - mireillelefever@hotmail.com
- Facebook : Vrienden van Cuba - Regio Gent
Kempen : Hubert Celen - 014/31.43.39

Prijs per nummer/prix par numéro : 2 Euro
Leden gratis - membres gratuit

Hoofdredacteur/Rédacteur en chef > Freddy Tack
02/428.79.97 - E-mail : freddy.tack@belgacom.net

Redactie/rédaction > Anne Delstanche, Alexandra Dirckx, Monique Dits, Regi Rotty, Wim Leysens.
Lay-out/mise en page > Sylvie Vanhoegaerden
Kleurenpagina's/Pages couleur : Jeroen Keteleer en Monique Dits
Eindredactie/rédaction finale > Sylvie Vanhoegaerden
Druk/impression > drukkerij Alfabet - Gent

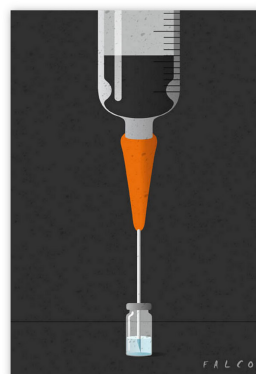
website : www.cubamigos.be
https://twitter.com/cuba_be
Facebook : Amigos de Cuba Bélgica

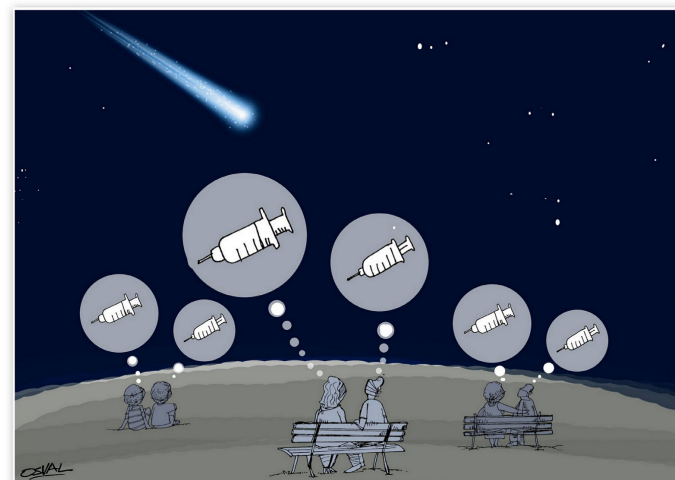
20-1-2021: Ratifican Cuba y la Unión Europea voluntad de fortalecer cooperación

Gobierno de Biden revisará política de Trump sobre Cuba

Consejo de Estado aprueba tres decretos-Leyes y recibe información sobre la marcha de la Tarea Ordenamiento

La vacuna contra el coronavirus se acerca a las pruebas finales en Cuba

La juventud cubana ha sido baluarte en la producción de alimentos desde el inicio de la pandemia

